

Vítejte v Roce Harrachů

Těžko v našich dějinách hledat slavnější šlechtický rod tak významně spjatý s regionem Krkonoš, než byl rod Harrachů. Svou zřetelnou stopu však zanechal v historii celých českých zemí i Evropy.

Proč je rok 2023 vyhlášen jako Rok Harrachů? Jak se tato rodina zasloužila o rozvoj Krkonoš? Jaké dědictví a hodnoty si díky nim připomínáme? Dozvíte se v našem článku.

Ctnost vítězí nad nepřízní

To je motto Harrachů, které si v dnešní době rádi připomínáme. Hraběcí elegance, glanc, osvícené myšlení, skvělé podnikatelské cítění, mecenášství a vlastenectví jsou kromě mnoha konkrétních zásluh a činů nedílnou součástí odkazu tohoto slavného rodu.

Zároveň v letošním roce uplyne přesně 400 let, co Arnošt Vojtěch z Harrachu nastoupil na pražský arcibiskupský stolec a Isabela Kateřina z Harrachů uzavřela sňatek s Albrechtem z Valdštejna.

Jako projev pocty proto vyhlásil Národní památkový ústav rok 2023 Rokem Harrachů.

Jména, která se propsala do historie Evropy

Historie rodu Harrachů se píše již od 14. století. Za více než 700 let se do dějin českých zemí i Evropy zapsal nesmazatelně. Jeho členové vykonávali významné politické i církevní funkce, ale i přes důležitá postavení na evropské úrovni vždy prosazovali zájmy českých zemí. Z mnoha představitelů rodu si připomeňme ty nejdůležitější.

Arnošt Vojtěch (1598 - 1667) se stal již ve 24 letech pražským arcibiskupem a jako kardinál korunoval tři české krále a dvě královny. **Isabela Kateřina** (1601 - 1656) se provdala za Albrechta z Valdštejna, čímž došlo k významnému provázání silných rodů. Po smrti Albrechta navíc přešlo brannské panství do držení Harrachů. **Ferdinand Bonaventura** (1636 - 1706) zakoupil panství Jilemnice a spojením s Brannou vytvořil silné a významné panství.

Alois Tomáš Raimund (1669 - 1742) stál u zrodu harrachovské sklárny. Vynikal sociálním cítěním a péčí o poddané. V Horní Branné nechal pro své zestárlé služebníky vystavět špitál, ve kterém o ně bylo pečováno až do jejich smrti. **Bedřich August Gervasius Protasius** (1696 - 1749) založil plátenickou manufakturu a bělidlo v Hrabačově u Jilemnice a započal tak rozmach textilního průmyslu. Jeho syn **Arnošt Quido** (1723 - 1783) se naopak soustředil na lesnictví, budní hospodářství a sklářství, protože odkoupil sklárnu v Harrachově. **František Arnošt** (1799 - 1884) nechal vystavět rodovou hrobku v Horní Branné či zámek Hrádek u Nechanic. Významně se také zasadil o rozvoj železnice a její budování na trati Chlumeck nad Cidlinou - Trutnov.

Kavalír Jan Nepomuk hrabě Harrach (1828 – 1909)

Je až neuvěřitelné, v kolika odvětvích, dílech a na kolika místech lze najít odkaz tohoto významného šlechtice a politika. Podporoval české zájmy, tlumil nenávisť mezi Čechy a Němci a nabádal ke spolupráci. Mluvil a psal výborně česky, neostýchal se ukázat mezi prostými lidmi, naslouchal jim. Měl a dodnes má pověst mecenáše a pravého kavalíra.

A kde můžete jeho stopy najít dodnes?

Když vyrazíte na pěší túru po Krkonoších

Hrabě nechal založit Klub českých turistů v Jilemnici. Budoval turistické cesty a horské boudy. Ne náhodou se nejstarší turistická cesta v Krkonoších jmenuje Harrachova. Na vrcholu Přední Žalý

vystavěl roku 1892 stejnojmennou kamennou rozhlednu. Spolupracoval s Janem Bucharem a společně prosadili také myšlenku na vybudování cesty z Jilemnice přes Žalý na Horní Mísečky. Cesta zvaná Bucharova byla později prodloužena až k prameni Labe.

Když připnete lyže nebo běžky

Na rozkaz hraběte byly do Horní Branné dovezeny dva páry lyží, aby usnadnily lesním dělníkům pohyb zasněženou krajinou. Po jejich vzoru pak byly vyrobeny historicky první domácí lyže. Jen o tři roky později vznikl Český krkonošský spolek Ski v Jilemnici a začala se psát historie lyžování v Krkonoších.

Když nastoupíte do vlaku

Jan Nepomuk pokračoval v odkazu svého otce a dále rozvíjel železniční dopravu, která byla stěžejní pro rozvoj celého regionu. Roku 1898 byla díky jeho velkému úsilí zahájena výstavba lokálky Martinice v Krkonoších – Rokytnice nad Jizerou. Půvabná trať klikatící se údolím Jizery slouží přepravě dodnes, říká se jí **Pojizerský Pacifik** a vy ji můžete denně využít k cestě po západních Krkonoších.

Když pozvednete sklenku

Sklárna Novosad&Syn v Harrachově je nejstarší nepřetržitě fungující sklárnou v Evropě. Její hutě žhnout již více než 300 let. Právě za hraběte Jana Nepomuka prošla nejslavnějším obdobím a za své výrobky získala i řadu světových ocenění. Dnes již sice sklárna nepatří rodině Harrachů, ale rodině Novosadů, svůj věhlas však neztratila.

A jsou další stopy

Nelze zmínit všechna jména, všechna místa a obory, které se rodu Harrachů podařilo povznést. I proto málokteré jméno rezonuje Krkonošemi s takovou úctou, jako právě jméno Jana Nepomuka Harracha. Jeho odkaz je propsán v ochraně přírody, v aktivitách, kterým se věnujeme, i v projektech, které rozvíjíme.

Podrobněji na webu www.krkonose.eu/vitejte-v-roce-harrachu.

Vstupme tedy do nového roku v duchu hraběcích hodnot, to je totiž ten nejlepší způsob, jakým jejich odkaz připomenout a uctít.

Zdroj informací: texty Jana Luštince

Alena Cejnarová
Krkonoše – svazek měst a obcí
Destinační společnost pro TO Krkonoše